

CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W BYDGOSZCZY

85-950 Bydgoszcz, ul. Toruńska 147

tel. 52 36 04 300, fax 52 36 04 341

e-mail: sekretariat@pup.bydgoszcz.pl

<http://bydgoszcz.praca.gov.pl> NIP 953-23-64-428

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy za 2018 rok

Bydgoszcz, czerwiec 2019 rok

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy	6
1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim	6
1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych	12
1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	18
Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	24
2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów.....	24
2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów	27
2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów.....	27
2.4. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe wg badania Barometr zawodów.....	29
Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego	32
3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu typu szkoły.....	32
3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	33
3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów.....	35
Rozdział 4. Podsumowanie	36

Wstęp

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy prowadzi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych zgodnie z zapisami *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.). Jest to jedno z zadań samorządu województwa oraz powiatu w zakresie polityki rynku pracy i stanowi źródło danych m.in. na temat poziomu popytu i podaży na rynku pracy.

Od 2015 roku raporty z monitoringu przygotowywane są w oparciu o nową metodologię prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy opracowaną na zlecenie Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o.

Nowa metodologia, która będąca stałym elementem analiz rynkowych prowadzonych przez urzędy pracy w Polsce, wprowadziła szereg zmian dotyczących sposobu definiowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zakresu wykorzystywanych źródeł danych oraz sposobu prezentacji wyników monitoringu. W świetle wskazanych zmian:

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** definiowany jest jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego;
- **zawodami deficytowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;
- **zawodami zrównoważonymi** określa się profesje, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów zrównoważonych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;
- **zawodami nadwyżkowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych odbywa się poprzez łączne, analityczne zastosowanie trzech wskaźników: (i) dostępności ofert pracy, (ii) długotrwałego bezrobocia oraz (iii) płynności bezrobotnych. W związku z tym tylko nieznaczna część zawodów (około 10-15%) przynależy do zawodów deficytowych, zrównoważonych lub nadwyżkowych. Pozostałe zawody mają status z powyższej perspektywy analitycznie nieokreślony.

Obecnie trwają prace nad połączeniem badania barometr zawodów wraz z monitoringiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych, czyli dwóch badań skupiających się na obszarze zawodowym, jednak odróżniające się zastosowanymi klasyfikacjami, okresami sprawozdawczymi oraz wykorzystaniem oceny eksperckiej. W 2019 roku planowane jest opracowanie zmienionej metodologii barometru zawodów, uwzględniającej elementy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Niniejszy raport opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Bydgoszczy, obejmuje ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2018 roku, bazuje na danych pozyskanych z systemu *Syriusz Std* (w zakresie ilości i struktury osób bezrobotnych, zarejestrowanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej) oraz Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (w zakresie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwentów szkół ponadgimnazjalnych). W związku ze zmianami metodologicznymi w ramach monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie przeprowadzone zostało badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw oraz nie opracowano części prognostycznej raportu.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzany jest w celu:

- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenia bazy informacyjnej dla przewidywania przemian struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,
- określenia odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy,
- umożliwienia korekty poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienia poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

W ramach prowadzonego stale monitoringu zawodów opracowywane są informacje sygnałne, zawierające rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I oraz II półrocze danego roku, jak i raport roczny, zawierający część opisową oraz roczny ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

W niniejszej publikacji znajdą Państwo informacje na temat:

→ sytuacji na lokalnym rynku pracy,

→ zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie Bydgoszczy oraz na obszarze powiatu bydgoskiego,

→ analizy rynku edukacyjnego.

Raport kończy podsumowanie przeprowadzonych w ramach monitoringu zawodów analiz.

Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy

1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim

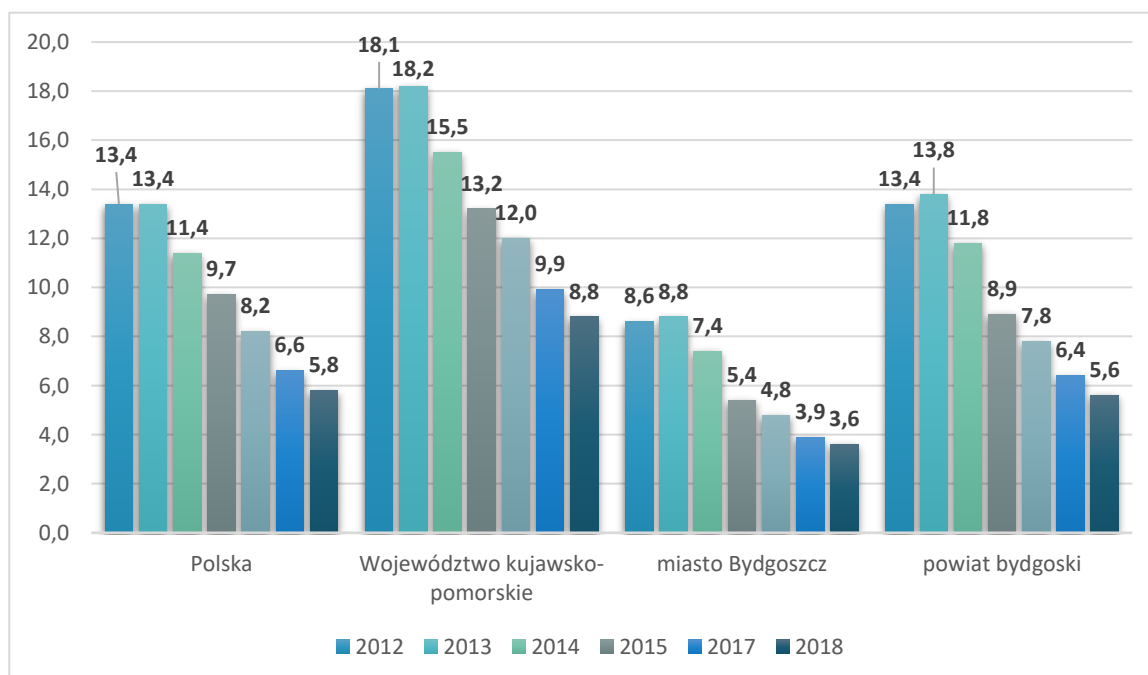
Według stanu z końca 2018 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego udział osób bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo wyniósł 8,8%, co lokowało ten region na drugim miejscu w kraju pod względem najwyższej stopy bezrobocia (za województwem warmińsko-mazurskim ze stopą bezrobocia 10,4%). Dla porównania, stopa bezrobocia dla kraju była o 3,0 pkt procentowego niższa od tej dla województwa kujawsko-pomorskiego. W stosunku do 2017 roku odnotowany został spadek wartości stopy bezrobocia w regionie o 1,1 pkt procentowego – wynosiła ona wówczas 9,9% i była o 3,3 pkt procentowego wyższa od wartości dla całego kraju.

W **Bydgoszczy** w końcu 2018 roku **stopa bezrobocia wynosiła 3,6%**. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek o 0,3 pkt procentowego. Wartość stopy bezrobocia osiągnięta w mieście Bydgoszczy była najniższa w województwie kujawsko-pomorskim.

W **powiecie bydgoskim stopa bezrobocia wynosiła 5,6%** w analizowanym okresie, co uplasowało bydgoski powiat ziemski na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego o najniższych wartościach omawianego wskaźnika (po Bydgoszczy i Toruniu). W stosunku do roku 2017 wartość ta zmniejszyła się o 0,8 pkt procentowego.

Powyższe dane statystyczne pozwalają na stwierdzenie, że na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania PUP w Bydgoszczy w 2018 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w latach 2012-2018 (stan na koniec roku w procentach)

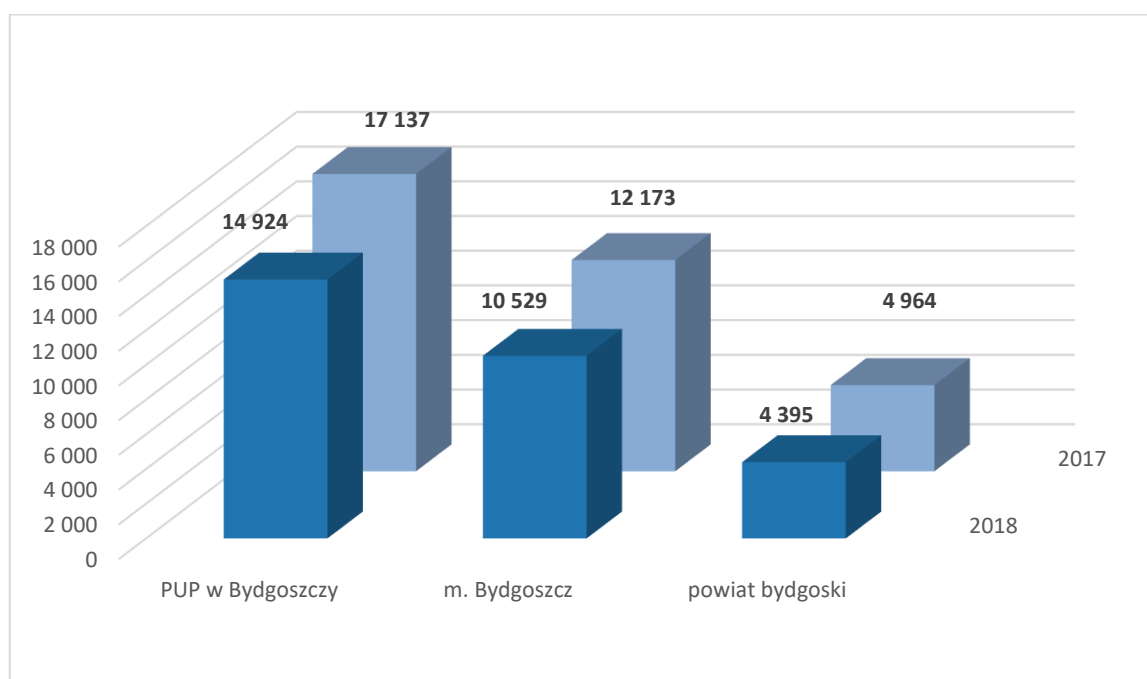
Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

Zarówno na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jak i w grodzkim i ziemskim powiecie bydgoskim od kilku lat zaobserwować można poprawę sytuacji na rynku pracy, co odzwierciedla niska wartość stopy bezrobocia rejestrowanego. Z roku na rok jednak zmiany te zachodzą coraz wolniej.

W okresie 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy **zarejestrowały się** 14 924 osoby (w tym 7 694 kobiety). W porównaniu do 2017 roku odnotowano spadek o 12,9% osób i o 11,3% kobiet.

W analizowanym okresie odnotowano rejestrację **10 529 mieszkańców Bydgoszczy**, w tym 5 407 kobiet (tj. mniej o 13,5% osób i 11,9% kobiet niż przed rokiem) i **4 395 mieszkańców powiatu bydgoskiego**, w tym 2 287 kobiet (tj. mniej o 11,5% osób i 9,8% kobiet niż przed rokiem).

Wykres 2. Nowe rejestracje bezrobotnych w 2018 i 2017 roku

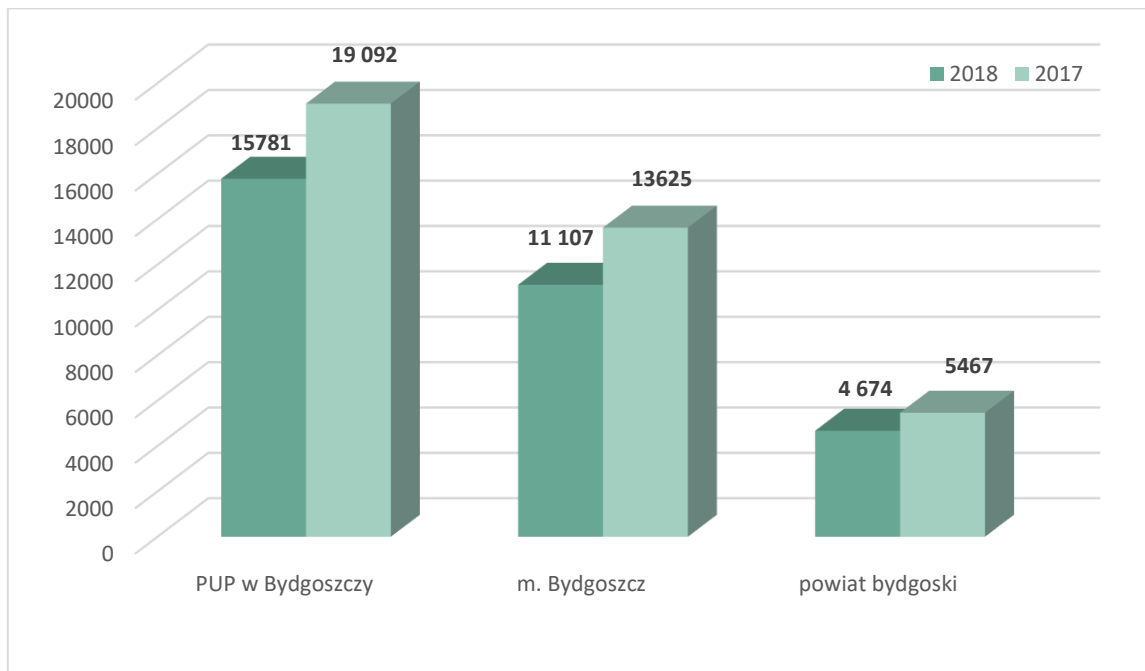
Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2017 i 2018 rok*

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy w okresie 2018 roku **wyłączono z ewidencji** 15 781 osób, w tym 8 119 kobiet. W stosunku do ubiegłego roku liczba wyłączeń zmniejszyła się o 3 311 osób, tj. o 17,3%. Znaczną część zdjętych z ewidencji, tj. 49,8% stanowiły osoby podejmujące zatrudnienie. W porównaniu do 2017 roku liczba podjęć pracy wśród osób bezrobotnych zmniejszyła się o 13,5%, jednak należy podkreślić, że udział osób, które zostały wyrejestrowane z ewidencji z tytułu podjęcia zatrudnienia w ogóle wyłączeń osób bezrobotnych wzrósł o 2,2 pkt proc w okresie roku.

Uwzględniając miejsce zamieszkania osób bezrobotnych, w 2018 roku **wyłączono z ewidencji 11 107 osób z Bydgoszczy** (mniej o 18,5% niż w 2017 roku) i **4 674 osoby z powiatu bydgoskiego** (mniej o 14,5% niż w 2017 roku).

Z powodu podjęcia pracy status osoby bezrobotnej utraciło w 2018 roku **5 597 mieszkańców powiatu grodzkiego** (o 14,1% mniej niż przed rokiem) i **2 259 mieszkańców powiatu ziemskiego** (o 11,9% mniej niż przed rokiem).

Wykres 3. Liczba osób wyłączonych z ewidencji w 2018 i 2017 roku

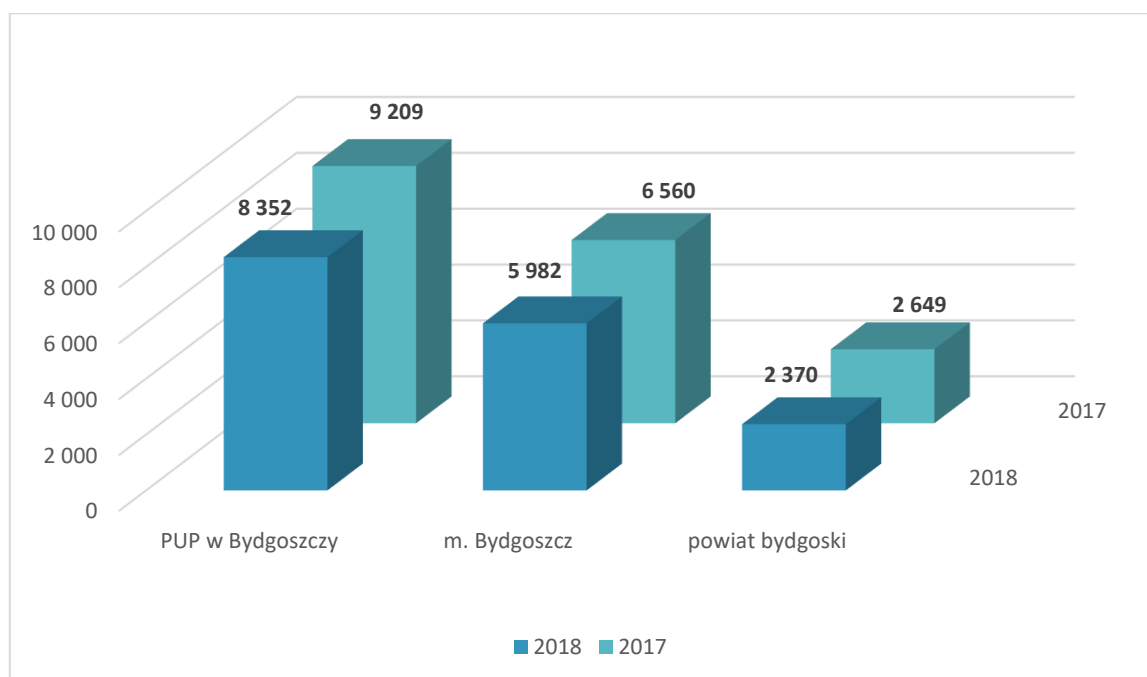

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2017 i 2018 rok*

Według stanu w końcu 2018 roku **w ewidencji** PUP w Bydgoszczy pozostawały 8 352 osoby bezrobotne, z czego ponad połowę stanowiły kobiety (58,8%). W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek liczby zarejestrowanych osób o 9,3%. Porównując, natomiast liczbę kobiet pozostających w ewidencji PUP w końcu 2018 roku do końca roku poprzedniego można dostrzec spadek ich liczby o 8,0%, jednak wzrost ich udziału w ogóle bezrobotnych o 0,9 pkt proc.

W **Bydgoszczy w końcu 2018 roku pozostawały 5 982** osoby bezrobotne, tj. o 8,8% mniej niż przed rokiem. Liczba kobiet również się zmniejszyła, w końcu roku było ich o 7,3% mniej niż w końcu 2017 roku. W **powiecie bydgoskim, natomiast widniało 2 370** osób bezrobotnych według stanu w końcu 2018 roku. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego ich liczba zmniejszyła się o 10,5%. Znacznie zmniejszyła się również liczba kobiet w powiecie bydgoskim. Według stanu w końcu roku zarejestrowane były 1 434 kobiety, tj. o 9,5% mniej niż przed rokiem.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu roku 2018 i 2017

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2017 i 2018 rok*

Wśród osób bezrobotnych można wyróżnić istotne, m.in. ze względów analitycznych, kategorie charakteryzujące ich m.in. pod względem wieku, okresu pozostawania w ewidencji urzędu, czy też posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Poniżej dokonano analizy najliczniej reprezentowanych grup bezrobotnych.

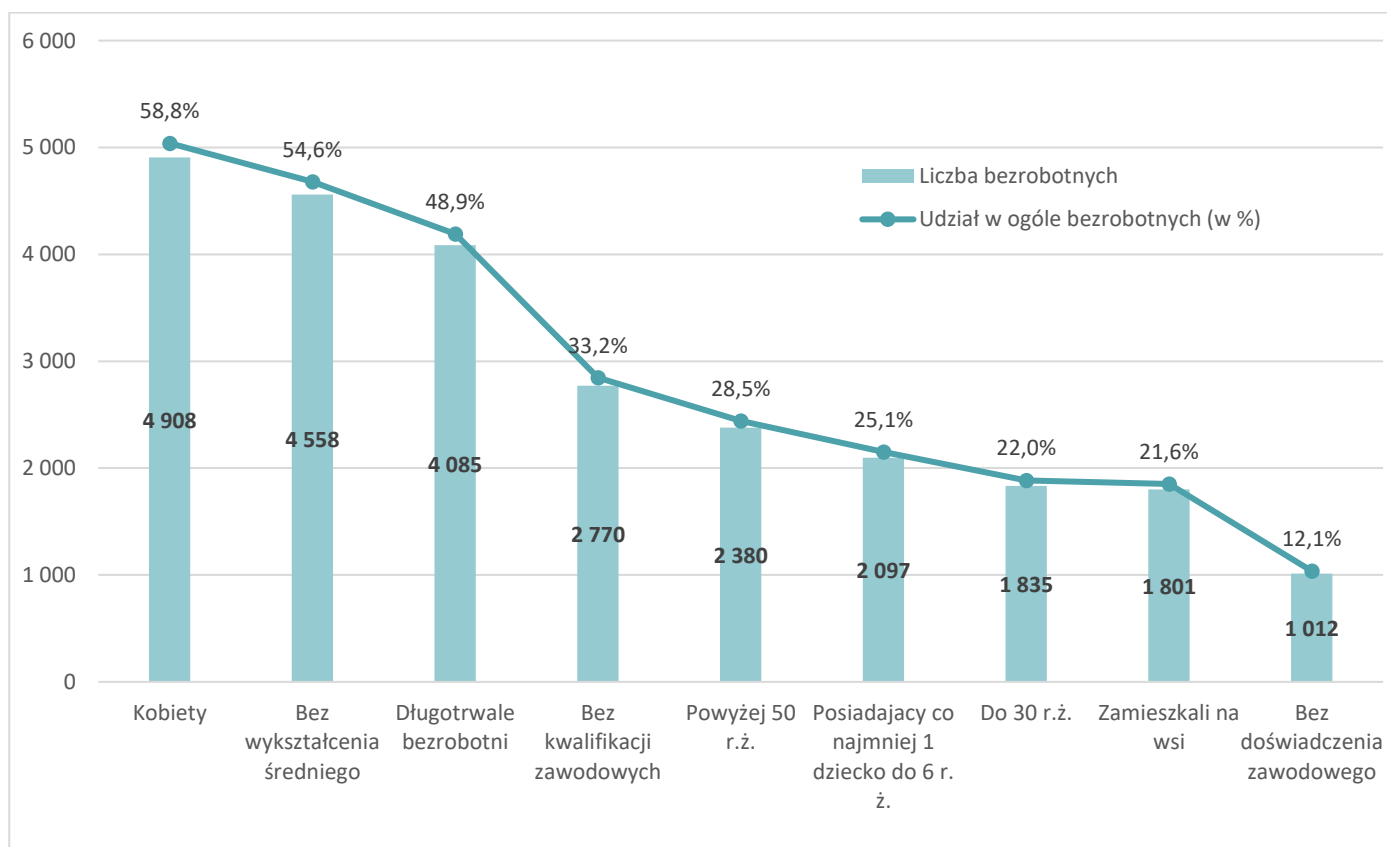
Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, podobnie jak w regionie utrzymuje się niekorzystna struktura osób bezrobotnych według cech społeczno-demograficznych. Niemalże 60% zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2018 roku stanowiły **kobiety**. Co istotne ich udział w ogóle osób widniejących w ewidencji z roku na rok wzrasta (w porównaniu do 2017 roku odnotowano wzrost o 0,9 pkt proc). Niemalże co trzecia **kobieta nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka** (dokładnie stanowiły one 35,1% bezrobotnych kobiet). Mimo spadku liczebności tej grupy w liczbach bezwzględnych, stanowią one coraz liczniejszą część bezrobotnych kobiet (wzrost udziału o 2,6 pkt proc w okresie roku). Bezrobotne kobiety charakteryzuje również wysoki poziom **długotrwałego bezrobocia**. Ponad połowę z nich, tj. dokładnie 52,0% stanowiły osoby pozostające w ewidencji łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat (zgodnie z definicją osoby bezrobotnej długotrwale z *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*). Dodatkowo 47,2% bezrobotnych **kobiet legitymowała się wykształceniem nie wyższym niż zasadnicze zawodowe**, a 35,8% **nie dysponowało kwalifikacjami** do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonego dyplomem, świadectwem, lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.

Znaczną część bezrobotnych stanowiły również osoby **bez wykształcenia średniego**. Choć ich udział w ogóle osób zarejestrowanych w PUP zmniejszył się o 1,2 pkt proc w porównaniu do stanu w końcu 2017 roku, to nadal stanowią oni 54,6% bezrobotnych.

Trzecią najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie w końcu 2018 roku stanowili **długotrwale bezrobotni**. Liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu do 2017 roku o 11,2%, a udział w ogóle zarejestrowanych zmniejszył się o 1,1 pkt proc.

W 2018 roku w strukturze osób bezrobotnych w stosunku do stanu w końcu 2017 roku wzrósł udział **bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia** (o 1,5 pkt proc), bezrobotnych do 30 roku życia (o 0,3 pkt proc) oraz bezrobotnych **bez doświadczenia zawodowego** (o 0,4 pkt proc). Pozytywne zmiany w strukturze bezrobotnych (tj. zmniejszenie udziału w ogóle zarejestrowanych) nastąpiło wśród osób **bez wykształcenia średniego** (spadek o 1,2 pkt proc), **długotrwale bezrobotnych** (spadek o 1,1 pkt proc) oraz **osób powyżej 50 roku życia** (spadek o 0,7 pkt proc).

Wykres 5. Najliczniejsze grupy wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu 2018 roku

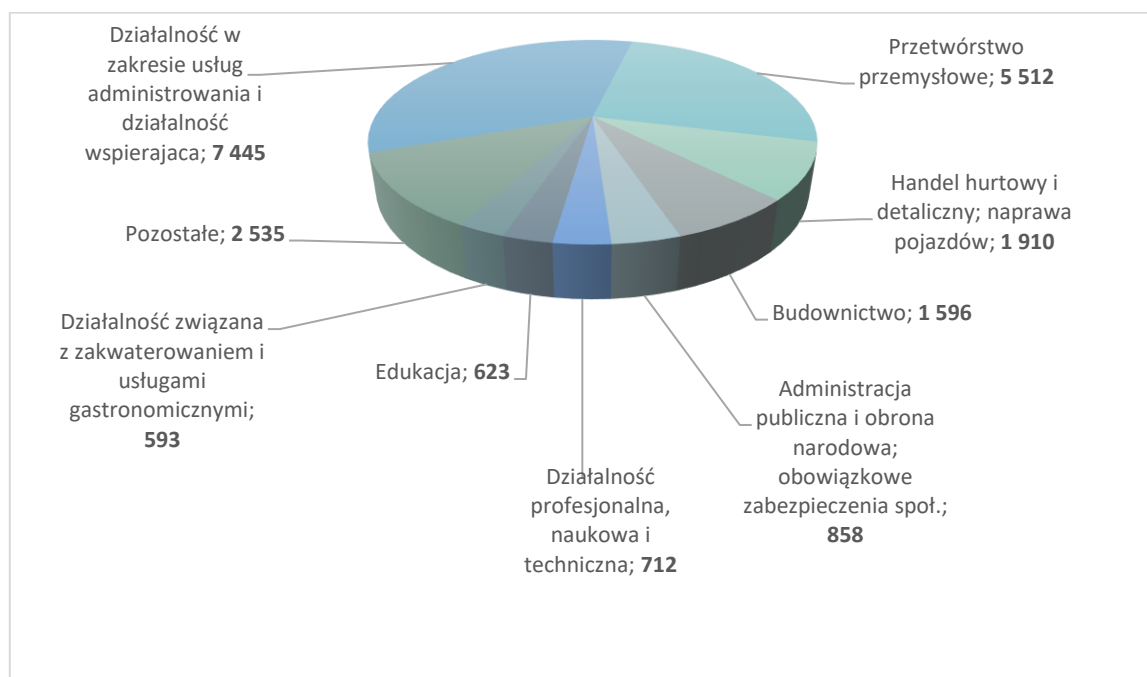
Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2018 rok*

W 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 21 784 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej. 17,8% miejsc zgłosili pracodawcy z terenu powiatu bydgoskiego. W porównaniu do 2017 roku nastąpił niewielki spadek zgłoszeń (o 4,1%). Pracodawcy z Bydgoszczy zgłosili do urzędu o 4,3% mniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej niż przed rokiem (tj. 17 906 wolnych miejsc). W powiecie bydgoskim różnica była mniejsza, tj. nastąpił spadek o 2,9% miejsc (tj. 3 878 wolnych miejsc).

Wśród wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej 8,8% stanowiły miejsca pracy subsydiowanej, czyli wszystkie miejsca aktywizacji zawodowej, takie jak: staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne oraz miejsca zatrudnienia subsydiowanego, tj. m.in. w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego. W porównaniu do stanu w 2017 roku, liczba miejsc pracy subsydiowanej zmniejszyła się o 34,4%.

Analizując zgłoszone do PUP w Bydgoszczy wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej pod względem Polskiej Sekcji Działalności (PKD 2007) dostrzec można, że znaczna część pochodziła od zakładów pracy prowadzących działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierającą (34,2%) oraz firmy z sekcji przetwórstwo przemysłowe (25,3%).

Wykres 6. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do PUP w Bydgoszczy w okresie 2018 roku według sekcji PKD

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie Załącznika 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej*

1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych

W analizie zamieszczonej poniżej wykorzystane zostały dane o strukturze zbiorowości bezrobotnych oraz o wolnych miejscach pracy pochodzące z systemu *Syriusz Std* udostępniane za pośrednictwem protokołu transferu plików (FTP) MRPiPS oraz dane gromadzone i zagregowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dotyczące ofert pracy zamieszczanych w Internecie.

Co istotne, z uwagi na późniejszy okres generacji danych, dane wykorzystane w poniższej części raportu różnią się od wartości liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu MRPiPS-01 o rynku pracy i załącznikach do tego sprawozdania.

Odnosząc się do danych na temat zawodu osób bezrobotnych, należy zaznaczyć, iż bezrobotni poprzednio pracujący klasyfikowani są w statystykach urzędów pracy według zawodu wykonywanego w ostatnim miejscu pracy, natomiast osoby dotychczas niepracujące wykazywane są na podstawie zawodu wyuczonego, który potwierdzony jest świadectwem lub dyplomem kształcenia szkolnego lub kursowego. Osoby bezrobotne, które nie mają świadectwa ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i do tego nie posiadają minimum 6-miesięcznej udokumentowanej ciągłości pracy w jednym zawodzie zaliczane są do kategorii bez zawodu.

W przypadku informacji na temat wolnych miejsc pracy, uwzględnione zostały oferty pracy dostępne za pośrednictwem Centralnej Bazy Ofert Pracy (CBOP) prowadzonej przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Jest to wspólna baza urzędów pracy, gdzie prezentowane są dane na temat aktualnych ofert pracy, propozycji stażu i przygotowania dorosłych oraz ofert pracodawców krajowych, poszukujących pracowników z kraju oraz tzw. rynku unijnego. Ponadto w CBOP dostępne są oferty pracy, staże i praktyki przyjmowane do realizacji przez jednostki Ochotniczych Hufców Pracy.

Dodatkowo, w celu jak najlepszej oceny zapotrzebowania na zawody na obszarze regionalnego rynku pracy dane o ofertach rozpowszechnianych przez CBOP poszerzone zostały o oferty umieszczane przez pracodawców w Internecie, a dokładniej na portalu Zielona Linia (zielonalinia.gov.pl). Badaniem ofert publikowanych w Internecie zajmują się Wojewódzkie Urzędy Pracy.

Wskazane powyżej dane udostępnione zostały na potrzeby opracowania raportu z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ogólnopolskim serwisie internetowym dostępnym pod adresem www.mz.praca.gov.pl.

Uwzględniając podział osób bezrobotnych według wielkich grup zawodów stwierdzić można, że w 2018 roku najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych była grupa **pracownicy usług i sprzedawcy**. Średnio w danym miesiącu w 2018 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 946 osób posiadających zawód kwalifikujący się do wymienionej wielkiej grupy zawodów. W 2018 roku zarejestrowano łącznie 2 689 osób we wskazanej grupie zawodów, co stanowiło 21,0% całego napływu

bezrobotnych w analizowanym okresie (z wyłączeniem osób bez zawodu). We wskazanej grupie zawodowej odnotowano w 2018 roku nieco większy odpływ osób bezrobotnych niż napływ. Liczba wyłączeń z ewidencji była o 4,1% wyższa od liczby nowych rejestracji i wyniosła 2 799 osób. W końcu 2018 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 829 pracowników usług i sprzedawców (stanowili oni na koniec 2018 roku 21,9% ogółu bezrobotnych). Wśród nich nieco ponad połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (53,1%). W grupie zarejestrowanych pracowników usług i sprzedawców absolwenci (osoby mieszczące się w okresie do 12 miesięcy od ukończenia szkoły) stanowili zaledwie 1,4%.

Drugą pod względem liczebności grupą zawodową bezrobotnych stanowili **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. W roku 2018 w PUP w Bydgoszczy miesięcznie pozostawało w ewidencji 1 914 osób w zawodzie wpisującym się we wskazaną grupę (wartość średniomiesięczna). W okresie 2018 roku zarejestrowano łącznie 2 928 osób bezrobotnych w zawodach zaliczających się do grupy wielkiej robotników przemysłowych i rzemieślników. Osoby z tej kategorii w analizowanym okresie stanowiły 22,8% całego napływu osób bezrobotnych w okresie 2018 roku (nie wliczając osób bez zawodu). We wskazanym okresie wyrejestrowano z ewidencji 3 036 osób bezrobotnych należących do omawianej grupy zawodowej. Także i w tym przypadku odpływ bezrobotnych przewyższył napływ, dokładnie o 3,7%. W końcu roku pozostało w ewidencji 1 814 robotników przemysłowych i rzemieślników, co stanowiło 21,7% ogółu bezrobotnych. Wśród nich niewiele ponad połowę (50,5%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, zaś absolwenci zaledwie 0,7%.

Specjaliści stanowili w 2018 roku trzecią najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy wielką grupę zawodową. Średniomiesięcznie w analizowanym okresie pozostawało w ewidencji 1 127 osób w tej grupie zawodowej. W okresie 2018 roku odnotowano 2 440 rejestracji w zawodach wpisujących się w grupę specjalistów, co stanowiło 19,0% ogólnego napływu bezrobotnych we wskazanym okresie (z wyłączeniem osób bez zawodu). W przypadku tej kategorii zawodowej bezrobotnych liczba wyrejestrowań była nieznacznie niższa od napływu osób bezrobotnych, tj. o 0,4%. W końcu 2018 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 092 specjalistów. Stanowili oni 13,1% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych według stanu z końca tego roku. Wśród nich 36,9% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, natomiast absolwenci obejmowali 6,0% tej zbiorowości.

W kolejnej wielkiej grupie zawodów jaką stanowią **technicy i inny średni personel** w 2018 roku średniomiesięcznie pozostawały w ewidencji 1 044 osoby bezrobotne. W analizowanym okresie odnotowano napływ techników i innego średniego personelu na poziomie 1 928 osób, co stanowiło 15,0% nowych rejestracji w 2018 roku (nie wliczając osób bez zawodu). Wyrejestrowano natomiast 1 987 osób, co stanowiło zbiorowość o 3,1% większą niż ta, którą zarejestrowano w tej grupie zawodów. W końcu 2018 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy figurowało 1 009 osób zakwalifikowanych do grupy techników i innego średniego personelu. Ich odsetek w całej zarejestrowanej zbiorowości bezrobotnych

w końcu 2018 roku wyniósł 12,1%. We wskazanej grupie osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 42,2% zbiorowości, natomiast absolwenci jedynie 4,0%.

W pozostałych wielkich grupach zawodów średniomiesięcznie w 2018 roku notowano mniej niż 1 000 osób. Ich łączna liczebność na koniec roku wynosiła 1 803 osoby.

W ewidencji PUP w Bydgoszczy najsłabiej reprezentowani byli przedstawiciele wielkiej grupy zawodów **siły zbrojne**. Średnio w miesiącu w okresie 2018 roku w ewidencji PUP pozostawały 3 osoby zaliczające się do wskazanej grupy zawodowej. Tyle też osób pozostawało w ewidencji w końcu 2018 roku.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy w 2018 roku według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Bezrobotni ogółem			Bezrobotni absolwenci (stan w końcu okresu)	Bezrobotni długotrwale (stan w końcu okresu)	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych (w zaokrągleniu do jednostki)
		Napływ (w okresie)	Odpływ (w okresie)	Stan w końcu okresu			
Siły zbrojne	grodzki	4	4	3	0	1	2
	ziemski	1	3	0	0	0	1
	PUP Bydgoszcz	5	7	3	0	1	3
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	119	121	75	0	36	78
	ziemski	32	28	17	0	5	20
	PUP Bydgoszcz	151	149	92	0	41	98
Specjaliści	grodzki	1964	1953	888	48	330	917
	ziemski	476	478	204	17	73	210
	PUP Bydgoszcz	2440	2431	1092	65	403	1127
Technicy i inny średni personel	grodzki	1376	1399	729	26	308	753
	ziemski	552	588	280	14	118	291
	PUP Bydgoszcz	1928	1987	1009	40	426	1044
Pracownicy biurowi	grodzki	425	488	224	3	105	262
	ziemski	163	166	82	0	31	89
	PUP Bydgoszcz	588	654	306	3	136	351
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	1837	1926	1277	14	684	1368
	ziemski	852	873	552	12	288	578
	PUP Bydgoszcz	2689	2799	1829	26	972	1946
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	69	62	48	1	23	49
	ziemski	67	78	40	0	31	48
	PUP Bydgoszcz	136	140	88	1	54	97
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	1948	1986	1253	7	627	1306
	ziemski	980	1050	561	5	289	608
	PUP Bydgoszcz	2928	3036	1814	12	916	1914
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	491	520	328	2	160	347
	ziemski	199	207	120	0	63	122
	PUP Bydgoszcz	690	727	448	2	223	469
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	947	1002	661	4	356	697
	ziemski	333	327	205	0	95	209
	PUP Bydgoszcz	1280	1329	866	4	451	906

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

W 2018 roku w CBOP zarejestrowanych było 23 325 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej na obszarze działania PUP Bydgoszcz. Większość ofert dotyczyła miasta Bydgoszcz, tj. 20 462, czyli 87,7%. Pozostałą część, tj. 12,3% stanowiły miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej z obszaru powiatu bydgoskiego. Niemalże połowę mniej ofert pracy pracodawcy zgłosili przez Internet za pośrednictwem portalu Zielona Linia. Dokładnie proponowali oni 12 166 wolnych miejsc pracy w okresie 2018 roku. Ponownie przewagę stanowiły oferty pracy z terenu Bydgoszczy (10 798, tj. 88,8% ofert zgłoszonych przez Internet). Należy jednak zaznaczyć, że w ogłoszeniach udostępnianych przy pomocy portalu Zielona Linia, nie jest wymagane wskazanie dokładnej liczby oferowanych stanowisk, stąd znaczna różnica między liczbą ofert w CBOP a udostępnianymi w Internecie.

W 2018 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników z grupy wielkiej zawodów **operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń**. Pracodawcy skierowali do nich łącznie 6 565 ofert pracy, przy czym głównie poszukiwali za pośrednictwem urzędów pracy (89,6% stanowiły wolne miejsca pracy w udostępnione w CBOP). Zatrudnienie dotyczyło przede wszystkim Bydgoszczy. Oferty z tego obszaru stanowiły 91,5% ogółu miejsc zgłoszonych do PUP. Dodatkowo w tej grupie zawodowej jedynie 10,6% było subsydiowane (tj. miejsca aktywizacji zawodowej, takie jak: staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne oraz miejsca zatrudnienia subsydiowanego w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego). Porównując liczbę ofert pracy, jakie wpłynęły do CBOP oraz na portal Zielona Linia do liczby nowozarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w okresie 2018 dla grupy zawodowej operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń można dostrzec duży niedobór pracowników. Było ich o 5 875 mniej niż ofert pracy.

Drugą grupą zawodową, najliczniej poszukiwaną przez pracodawców w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim w okresie 2018 roku byli **pracownicy wykonujący prace proste**. Łącznie pracodawcy zgłosili 6 027 ofert pracy. Głównie zapotrzebowanie składane było za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy (91,4% udostępnionych w CBOP) oraz dotyczyło zatrudnienia na terenie miasta Bydgoszczy (89,1% ogółu ofert z obszaru PUP Bydgoszcz). Odsetek zatrudnienia subsydiowanego w przypadku grupy pracownicy wykonujący prace proste wynosił 32,5%. W omawianej grupie zawodowej można również dostrzec duży niedobór pracowników. Liczba osób nowozarejestrowanych w PUP w okresie 2018 roku była o 4 747 niższa od liczby ofert pracy, które skierowane były do tej grupy zawodowej w analogicznym okresie.

Wysokie zapotrzebowanie na pracowników zaobserwować można również wśród **robotników przemysłowych i rzemieślników**. W okresie 2018 roku pracodawcy zgłosili na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego łącznie 5 168 ofert pracy. Wśród nich 24,1% było subsydiowane. Pracodawcy chętniej zgłaszali zapotrzebowanie przez CBOP (83,3%) niż przez portal Zielona Linia (16,7%). Również w tej grupie zawodowej napływ ofert pracy przewyższał napływ bezrobotnych w tej grupie zawodowej.

Dokładnie o 2 240 było więcej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej niż nowo zarejestrowanych osób bezrobotnych w okresie 2018 roku.

Niewielkim popytem na pracę charakteryzowały się takie grupy zawodowe jak: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (1201 ofert pracy, tj. 3,4% ogólnego zapotrzebowania na pracowników zgłoszonego przez pracodawców w 2018 roku) a także rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (1,0%).

Analizując informacje na temat sposobu pozyskiwania pracowników przez pracodawców w okresie 2018 roku można dostrzec, że im wyższe kwalifikacje wymagane od kandydatów do pracy tym chętniej pracodawcy korzystali z Internetu, a dokładniej z portalu Zielona Linia w trakcie rekrutacji. Przy pomocy Zielonej Linii w 2018 roku na terenie powiatu bydgoskiego i Bydgoszczy pracodawcy poszukiwali głównie specjalistów (77,7% ogółu ofert zgłoszonych dla tej grupy zawodów), techników i średni personel (71,0%) oraz przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników (89,4%). W przypadku pozostałych grup zawodowych w rekrutacji pośredniczył przede wszystkim powiatowy urząd pracy.

Tabela 2. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2018 rok według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Napływ ofert pracy w okresie			Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)	Średniomiesięczna liczba ofert pracy (w zaokrągleniu do jedności)
		CBOP	Internet	OGÓLEM			
Siły zbrojne	grodzki	0	0	0	0	0	0
	ziemski	0	0	0	0	0	0
	PUP Bydgoszcz	0	0	0	0	0	0
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	115	1018	1133	2,6	0,9	131
	ziemski	12	56	68	16,7	0	11
	PUP Bydgoszcz	127	1074	1201	19,3	0,9	142
Specjaliści	grodzki	983	3537	4520	7,6	6,6	519
	ziemski	112	278	390	10,7	8,0	43
	PUP Bydgoszcz	1095	3815	4910	18,3	14,6	562
Technicy i inny średni personel	grodzki	1010	2538	3548	17,1	12,3	439
	ziemski	135	267	402	41,5	18,5	60
	PUP Bydgoszcz	1145	2805	3950	58,6	30,8	499
Pracownicy biurowi	grodzki	2050	930	2980	19,4	13,9	316
	ziemski	237	56	293	61,2	26,2	31
	PUP Bydgoszcz	2287	986	3273	80,6	40,1	347
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	2053	1241	3294	11,8	7,3	451
	ziemski	579	181	760	45,4	22,5	83
	PUP Bydgoszcz	2632	1422	4054	57,2	29,8	534
Rolnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	235	0	235	2,6	1,7	72
	ziemski	108	0	108	10,2	8,3	9
	PUP Bydgoszcz	343	0	343	12,8	10	81
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	3561	609	4170	4,0	2,4	518
	ziemski	743	255	998	10,4	7,3	140
	PUP Bydgoszcz	4304	864	5168	14,4	9,7	658
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	5470	540	6010	0,8	0,4	656
	ziemski	414	141	555	7,7	1,7	56
	PUP Bydgoszcz	5884	681	6565	8,5	2,1	712
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	4985	385	5370	2,9	0,6	654
	ziemski	523	134	657	25,2	3,8	67
	PUP Bydgoszcz	5508	519	6027	28,1	4,4	721

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

Zamieszczona poniżej synteza odnosi się do elementarnych grup zawodów, w obrębie których klasyfikowane są zawody zarejestrowanych osób bezrobotnych. Zgodnie z *Klasyfikacją Zawodów i Specjalności* oznaczone są one czterocyfrowym, identyfikacyjnym kodem zawodu i stanowią próbę ujęcia większej specjalizacji oraz kompetencji związanych z dziedziną wymaganej wiedzy, stosowanymi narzędziami, maszynami czy materiałami, produkowanymi wyrobami lub świadczonymi usługami.

Według stanu w końcu 2018 roku do **najliczniej reprezentowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zawodów mieszkańców Bydgoszczy** zaliczali się: *sprzedawcy sklepowi* (12,7% zarejestrowanych osób według stanu w końcu 2018 roku w Bydgoszczy), *pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne* (2,6%), *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (2,3%), *ślusarze i pokrewni* (2,2%) oraz *fryzjerzy* (2,0%). Szczegółowe informacje o zawodach bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy zamieszczone zostały poniżej w tabeli 3. Natomiast wśród **mieszkańców powiatu bydgoskiego**, oprócz *sprzedawców sklepowych* (13,2% zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2018 roku w powiecie) oraz *średniego personelu do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (3,0%) najliczniej reprezentowani byli bezrobotni w zawodach: *kucharz* (3,0%), *murarz i pokrewni* (2,4%), *ślusarze i pokrewni* (2,3%), a także *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle* (2,3%). Szczegółowe informacje na temat najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów według stanu z końca 2018 roku przedstawione zostały w tabeli 3.

Tabela 3. Osoby bezrobotne według najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów w końcu 2018 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan w końcu 2018 roku)		
		Bydgoszcz powiat grodzki	Bydgoszcz powiat ziemski	OGÓŁEM
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	760	313	1073
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	140	72	212
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	158	31	189
7222	Ślusarze i pokrewni	134	55	189
5120	Kucharze	105	71	176
5141	Fryzjerzy	122	50	172
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	112	54	166
7112	Murarze i pokrewni	83	57	140
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	100	37	137
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	94	43	137
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	88	44	132
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	87	42	129
7131	Malarze budowlani i pokrewni	93	19	112
5153	Gospodarze budynków	61	48	109
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	82	22	104
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	77	27	104
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	73	21	94
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	71	23	94
4321	Magazynierzy i pokrewni	67	27	94
4110	Pracownicy obsługi biurowej	70	21	91
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	57	30	87
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	63	23	86
3115	Technicy mechanicy	57	28	85
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	65	10	75
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	36	25	61
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	20	30	50

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

Wśród elementarnych grup zawodów można wyróżnić zawody poniekąd sprzyjające, m.in. ze względu na panującą sytuację rynkową, długotrwałemu bezrobociu. Wskazanie na tego typu profesje dokonuje się zwykle w oparciu o analizę wartości **wskaźnika długotrwałego bezrobocia**. Informuje on o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Im większa wartość tego wskaźnika tym więcej osób jest długotrwale bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik ten może przyjmować wartości od 0% (wskazuje wówczas na sytuację, w której bezrobotni długotrwale nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów jest długotrwale bezrobotnym).

Wśród mieszkańców Bydgoszczy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy według stanu w końcu 2018 roku do **elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku**

długotrwałego bezrobocia oraz liczebności na poziomie min. 40 osób należeli przedstawiciele następujących zawodów: (a) *szwaczki, hafciarki i pokrewni*, (b) *pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne*, (c) *gospodarze budynków*, (d) *robotnicy pracujący przy przeladunku towarów*, (e) *pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani*.

We wskazanych przypadkach zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 57% a 68%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2018 roku wahała się pomiędzy 43 (*szwaczki, hafciarki i pokrewni*) a 158 (*pomoce i sprzętaczkę biurowe*). Najbardziej liczną zbiorowość (760 osób) pośród elementarnych grup zawodów dotkniętą długotrwałym bezrobociem pod koniec analizowanego roku (wskaźnik na poziomie 54,6%) stanowili *sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)*.

W statystykach można również wyróżnić zawody, w których zagrożenie długotrwałym bezrobociem jest niewielkie, bądź w ogóle nie występuje. Na terenie Bydgoszczy wśród tego typu profesji znaleźli się m.in.: *spedytorzy i pokrewni* (13 osób bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2018 roku, brak długotrwałe bezrobotnych), *fotografowie* (15 osób bezrobotnych, 13,3% długotrwałe bezrobotnych) oraz *specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości* (14 osób bezrobotnych, w tym 14,3% długotrwałe bezrobotnych). Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku wskazanych powyżej zawodów ich udział w ogóle osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu 2018 roku był niewielki, tj. niższy niż 0,3%.

Tabela 4. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2018 roku w Bydgoszczy

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych*. Stan w końcu 2018 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	43	67,4
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	158	64,6
5153	Gospodarze budynków	61	63,9
9333	Robotnicy pracujący przy przeladunku towarów	50	58,0
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	71	57,8
7412	Elektromechanicy i elektrycy	57	56,1
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	760	54,6
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	43	53,5
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	88	53,4
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	62	53,2
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	42	52,4
4321	Magazynierzy i pokrewni	67	52,2
5141	Fryzjerzy	122	51,6
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	112	50,9
7112	Murarze i pokrewni	83	50,6

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację przynajmniej 40 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

Wśród mieszkańców powiatu bydgoskiego zarejestrowanych w PUP według stanu w końcu 2018 r. do elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia oraz liczebności na poziomie min. 20 osób zaliczają się: (a) ogrodnicy, (b) masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, (c) ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, (d) krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni, jak i (e) szwaczki, hafciarki i pokrewni.

We wszystkich wymienionych przypadkach wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 63% a niemalże 70%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2018 roku wahała się pomiędzy 22 (szwaczki, hafciarki i pokrewni oraz ogrodnicy) a 44 (krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni). Najbardziej liczną grupę (313 osób) pośród elementarnych zawodów dotkniętą długotrwałym bezrobociem pod koniec analizowanego roku (wskaźnik na poziomie 54,0%) stanowili – tak samo jak w przypadku Bydgoszczy – sprzedawcy sklepowi (ekspedienci).

Szersze informacje dotyczące analizowanej zależności dla sytuacji w powiecie bydgoskim zamieszczone zostały w tabeli 5.

Tabela 5. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2018 roku w powiecie bydgoskim

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych*. Stan na koniec 2018 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
6113	Ogrodnicy	22	68,2
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	30	66,7
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	23	65,2
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	44	63,6
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	22	63,6
7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów	20	65,0
5120	Kucharze	71	60,6
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	25	60,0
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewnie	31	54,8
7222	Ślusarze i pokrewni	55	54,6
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	72	54,2
5153	Gospodarze budynków	48	54,2
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	313	54,0
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	22	50,0
5141	Fryzjerzy	50	48,0

*W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację przynajmniej 20 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

Analizując jednocześnie sytuację osób bezrobotnych oraz wolne miejsca pracy ujęte według elementarnych grup zawodów w PUP w Bydgoszczy w 2018 roku należy zwrócić uwagę także na **wskaźnik dostępności ofert pracy**. Wskaźnik ten informuje o dostępności rejestrowanych ofert

pracy dla bezrobotnych z konkretnej elementarnej grupy zawodów. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym dostępność konkretnego rodzaju pracy jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować, jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na pojedynczą ofertę pracy. Innymi słowy, im wyższa jest wartość tego wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów, którego dotyczy. Jeśli wskaźnik ten przybiera wartość zerową oznacza to, że w danej elementarnej grupie zawodów nie występują osoby bezrobotne, dostępność ofert pracy jest bardzo wysoka, zaś sama grupa zawodów jest skrajnie deficytowa.

Przyglądając się uważnie kształtowaniu się wskaźnika dostępności ofert pracy w 2018 roku dla Bydgoszczy w zawodach o średniomiesięcznej liczbie pozostających w ewidencji bezrobotnych powyżej 20 osób można zauważyć, że w **wyjątkowo trudnej sytuacji znalazły się osoby bezrobotne w następujących zawodach:** (a) *technicy technologii żywności*, (b) *archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych*, (c) *specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni*, (d) *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* oraz (f) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni*. We wskazanych elementarnych grupach zawodów wartość wskaźnika dostępności ofert wahała się od 51,7 do 429.

Tabela 6. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2018 roku w Bydgoszczy

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy*	Wskaźnik dostępności ofert pracy
3144	Technicy technologii żywności	36	0	429,0
2632	Archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych	25	0	300,0
2132	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	25	0	100,0
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	142	2	65,6
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	91	2	51,7
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	21	0	50,8
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	26	1	38,4
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	71	2	30,3
2631	Ekonomiści	24	1	23,8
3220	Dietetycy i żywieniowcy	23	1	19,3
7131	Malarze budowlani i pokrewni	100	5	18,8
5141	Fryzjerzy	125	7	18,5
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	50	4	14,4
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	81	6	13,6
7323	Introligatorzy i pokrewni	21	2	10,3

*W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną liczbę bezrobotnych co najmniej 20 osób i jednocześnie wskaźnik dostępności ofert pracy przekroczył wartość 10; w zaokrągleniu do jedności.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

W powiecie bydgoskim w 2018 roku w zdecydowanie najtrudniejszej sytuacji – w ramach zbiorowości osób o średniomiesięcznej liczebności w ewidencji urzędu powyżej 20 osób – znalazły się osoby bezrobotne zaliczające się do grupy elementarnej zawodów: (a) *specjaliści do spraw zarządzania i organizacji*, (b) *szwaczki, hafciarki i pokrewni* oraz (c) *fryzjerzy*. W pierwszej wskazanej zbiorowości wskaźnik dostępności ofert pracy wynosił niemal 100, przy średniomiesięcznej liczbie bezrobotnych lokującej się na poziomie 25 osób. W drugiej i w trzeciej wskazanej zbiorowości wskaźnik dostępności ofert pracy wynosił kolejno 50,6 i 48,0, zaś średniomiesięczna liczba bezrobotnych kolejno dla tych zbiorowości opiewała na 21 i 52 osoby.

Szczegółową sytuację w powiecie bydgoskim w tym zakresie dokumentuje tabela 7.

Tabela 7. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku dostępności ofert pracy w 2018 roku w powiecie bydgoskim

Kod	Elementarne grupy zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych*	Średniomiesięczna liczba ofert pracy*	Wskaźnik dostępności ofert pracy
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	25	0	99,7
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	21	0	50,6
5141	Fryzjerzy	52	1	48,0
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	29	2	18,2
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	43	3	16,5
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	43	3	16,2
6113	Ogrodnicy	20	1	15,1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	46	3	14,4
7112	Murarze i pokrewni	52	4	12,7
5120	Kucharze	76	6	12,6

*W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano średniomiesięczną rejestrację co najmniej 20 osób bezrobotnych, zaś wskaźnik dostępności ofert pracy przekroczył wartość 10; w zaokrągleniu do jedności.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

Dokonując analizy struktury bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy uwzględnić należy również **liczebność osób bezrobotnych bez zawodu**. Według danych udostępnionych przez MRPiPS na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w końcu 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowane było **788 osób bez zawodu**, tj. o 7,5% mniej niż przed rokiem. We wskazanej zbiorowości osób **bydgoszczanie stanowili ponad połowę, tj. 61,8%**, zaś **mieszkańcy powiatu 38,2%**. Jednocześnie w Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 8,1% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie bydgoskim był niemal o 40% większy niż w powiecie grodzkim i ukształtował się na poziomie 12,7%.

Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów

W oparciu o przyjęte założenia zawarte w obowiązującej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawodów można określić jako deficytowe wtedy, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną jednocześnie spełnione określone warunki, tj. gdy:

- liczba ofert pracy dla danego zawodu będzie wyższa niż liczba bezrobotnych,
- odsetek długotrwale bezrobotnych będzie nieznaczny oraz
- odpływ bezrobotnych będzie przewyższał ich napływ.

W 2018 roku powyższe warunki zostały spełnione w przypadku aż 41 elementarnych grup zawodów w Bydgoszczy i 15 w powiecie bydgoskim (wykaz tych profesji prezentuje zamieszczona poniżej tabela 8).

Na lokalnym rynku pracy poszukiwane były zawody związane z obsługą i montażem maszyn: *operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych, operatorzy maszyn do szycia, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali, operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani, monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych, operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki i produkcji wyrobów z drewna, operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych.*

Ponadto nadal obserwuje się **zapotrzebowanie na zawody związane ze sprzedażą i usługami finansowymi i ubezpieczeniowymi** – poszukiwano między innymi: *kierowników w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych, agentów ubezpieczeniowych, doradców finansowych i inwestycyjnych, pracowników do spraw kredytów, pożyczek i pokrewnych, pracowników do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń, kierowników do spraw finansowych, windykatorów i pokrewnych, pracowników do spraw rachunkowości i księgowości.*

Pracodawcy poszukiwali również reprezentantów **profesji z zakresu budownictwa i podobnych:** *mistrzów produkcji w budownictwie, robotników czyszczących konstrukcje budowlane i pokrewnych, elektryków budowlanych i pokrewnych, inżynierów budownictwa, robotników budowlanych robót wykończonych i pokrewnych gdzie indziej niesklasyfikowanych.*

Także pracownicy z **branży transportowej i pokrewnej** byli specjalistami, na których występował w okresie 2018 roku popyt na lokalnym rynku pracy, wśród nich można wyróżnić takie zawody jak: *pracownicy do spraw transportu, kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych, kierowcy operatorzy wózków jezdniowych, zaopatrzeniowcy.*

Pełne zestawienie zawodów deficytowych w okresie 2018 roku z podziałem na miasto Bydgoszcz oraz powiat bydgoski przedstawione zostało w tabeli 8.

Tabela 8. Ranking zawodów deficytowych w 2018 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna
3321	Agenci ubezpieczeniowi	7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	8157	Operatorzy maszyn do prania
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	3323	Zaopatrzeniowcy
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	6122	Hodowcy drobiu
8153	Operatorzy maszyn do szycia	7211	Formierze odlewniczy i pokrewni
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany
7315	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła	4214	Windykatorzy i pokrewni
9611	Ładowacze nieczystości	4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	8181	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych
2521	Projektanci i administratorzy baz danych	2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani
9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste		
1342	Kierownicy w instytucjach opieki zdrowotnej		
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym		
5245	Sprzedawcy w stacji paliw		
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali		
3253	Optycy okularowi		
3332	Organizatorzy konferencji i imprez		
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń		
4323	Pracownicy do spraw transportu		
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych		
1211	Kierownicy do spraw finansowych		
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości		
7133	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni		
7321	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku		
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani		
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych		
1412	Kierownicy w gastronomii		
1324	Kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych		
4214	Windykatorzy i pokrewni		
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni		
4322	Planiści produkcyjni		
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej		
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi		
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych		
2142	Inżynierowie budownictwa		
4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

Wśród zawodów poszukiwanych na lokalnym rynku pracy wyróżnić można także tzw. **zawody maksymalnie deficytowe**. Są to zawody, w których w danym okresie sprawozdawczym występują oferty pracy (poszukiwani są pracownicy) i jednocześnie nie odnotowano osób bezrobotnych związanych z poszukiwanymi profesjami. W PUP w Bydgoszczy odnotowano w 2018 roku 27 tego rodzaju grup zawodów elementarnych (19 przypadków w Bydgoszczy i 8 w powiecie). Do zawodów tych przede wszystkim **zaliczono te, związane z branżą IT** (*analitycy systemów komputerowych, administratorzy systemów komputerowych, specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych, gdzie indziej niesklasyfikowani, programiści aplikacji*), **związane z pracownikami-operatorami urządzeń** (*operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni, operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych*) oraz **powiązane ze sprzedażą** (*z dziedziny technologii teleinformatycznych oraz sprzedaży na targowiskach i bazarach*).

Tabela 9. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych w 2018 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNA GRUPA ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNA GRUPA ZAWODÓW
2511	Analitycy systemów komputerowych	6340	Rybaczy i zbieracze pracujący na własne potrzeby
2522	Administratorzy systemów komputerowych	3321	Agenci ubezpieczeniowi
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani	1323	Kierownicy do spraw budownictwa
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	9215	Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)	2514	Programiści aplikacji
6122	Hodowcy drobiu	3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie
4313	Pracownicy obsługi placowej	8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych
5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach		
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych		
7515	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni		
4227	Ankieterzy		
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów		
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani		
5165	Instruktorzy nauki jazdy		
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni		
8152	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich		
2252	Lekarze weterynarii specjaliści		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów

O **zawodach zrównoważonych** można mówić w sytuacji, gdy w danym okresie sprawozdawczym:

- liczba ofert pracy zbliżona jest do liczby zarejestrowanych bezrobotnych,
- odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny,
- odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ.

W 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy powyższe warunki spełniło 9 elementarnych grup zawodów (w tym 3 grupy w powiecie bydgoskim). Szczegółowy wykaz elementarnych grup zawodowych niemal idealnie zrównoważonych (tj. takich, na które na rynku pracy jest takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tych profesjach) przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10. Grupy zawodów zrównoważonych w 2018 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
2153	Inżynierowie telekomunikacji	2144	Inżynierowie mechanicy
2152	Inżynierowie elektronicy	9611	Ładowacze nieczystości
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu	2151	Inżynierowie elektrycy
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani		
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych		
3211	Operatorzy aparatury medycznej		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów

Zgodnie z zastosowaną metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy konkretną profesję można określić jako **zawód nadwyżkowy** wówczas, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną spełnione określone warunki:

- liczba ofert pracy jest niższa od zarejestrowanej liczby bezrobotnych w danym zawodzie,
- odsetek długotrwale bezrobotnych jest relatywnie wysoki,
- napływ bezrobotnych przewyższy ich odpływ.

Na analizowanym lokalnym rynku pracy powyższe warunki spełniło 17 elementarnych grup zawodów. Występowanie tego rodzaju uwarunkowań odnotowano w nieco większym natężeniu w ramach powiatu bydgoskiego (9 profesji).

Wśród zawodów nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy znalazły się bardzo różnorodne profesje. Nie jest możliwe więc wskazanie kilku branż, w których zgromadzone są zawody nadwyżkowe,

gdyż niemal każda profesja dotyczy pracy w innej gałęzi gospodarki. Dokładne wyszczególnienie omawianych profesji widoczne jest w poniższej tabeli.

Tabela 11. Ranking zawodów nadwyżkowych w 2018 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	Elementarna grupa zawodów	Kod	Elementarna grupa zawodów
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych
7536	Obuwnicy i pokrewni	2133	Specjaliści do spraw ochrony środowiska
7112	Murarze i pokrewni	6113	Ogrodnicy
1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania	3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	5153	Gospodarze budynków
5142	Kosmetyczki i pokrewni	7126	Hydraulicy i monterzy rurociągów
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	7323	Introligatorzy i pokrewni
		9412	Pomoce kuchenne

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

Jednocześnie w analizowanym roku sprawozdawczym na lokalnym rynku pracy odnotowano funkcjonowanie jedynie 8 elementarnych grup zawodów, które określić można jako **zawody maksymalnie nadwyżkowe** (w tym dwie z terenu Bydgoszczy). Są to zawody, w stosunku do których w okresie sprawozdawczym nie odnotowano żadnych ofert pracy.

W roku 2018 znalazło się 8 zawodów spełniających kryteria umożliwiające zakwalifikowanie do zawodów maksymalnie nadwyżkowych. Wszystkie profesje wymienione zostały w poniższej tabeli. Wśród nich znajdują się zarówno zawody wymagające wysokich kwalifikacji jak np. *kierownicy w hotelarstwie* jak i takie, w których wymagania wobec kandydatów do pracy są niższe, np. *pracownicy wykonujący dorywcze prace proste*. Analizując zawody maksymalnie nadwyżkowe należy podkreślić, że niemalże we wszystkich wymienionych liczba bezrobotnych była bardzo niska, tj. odnotowano rejestrację maksymalnie 2 osób bezrobotnych (poza *średnim personelem do spraw statystyki i dziedzjin pokrewnych*, gdzie liczba osób bezrobotnych wynosiła 79).

Tabela 12. Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych w 2018 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
1411	Kierownicy w hotelarstwie	3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych
8350	Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)	9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania
		3117	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni
		7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów
		8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

2.4. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe według badania Barometr zawodów

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy po raz czwarty przystąpił do badania Barometr zawodów. Badanie to stanowi krótkookresową (jednoroczną) prognozę zapotrzebowania na zawody, którego metodologia została wypracowana w Szwecji i Finlandii. Realizacja badania polega na spotkaniu ekspertów rynku pracy, w trakcie którego opracowana zostaje lista zawodów:

- **deficytowych**, w których nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy w najbliższym czasie;
- **zrównoważonych**, czyli takich, w których liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia;
- **nadwyżkowych**, w których znalezienie pracy może być trudniejsze ze względu na nadmiar pracowników spełniających wymagania pracodawców.

Badanie to opiera się w głównej mierze na wiedzy i doświadczeniu biorących w nim udział ekspertów. Choć w analizie pomocne są dane statystyczne na temat liczby zarejestrowanych w danym zawodzie osób oraz zgłoszonych wolnych miejsc pracy, to podczas wyboru zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych uwzględniane są także takie aspekty jak: *gotowość do podjęcia pracy na proponowanych warunkach, doświadczenie zawodowe, aktualne uprawnienia zawodowe i cechy indywidualne (takie jak np. odpowiedzialność, sumienność, kultura osobista)*¹, czy zatrudnienie w szarej strefie.

Ponadto w Barometrze zawodów ocenie podlegają zawody, które najczęściej występują na rynku pracy, według opracowanej na potrzeby badania klasyfikacji, która zawiera 167 grup zawodów, a nie jak to jest w przypadku „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy” ponad 2300, w oparciu o którą opracowuje się monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy zrealizował badanie 2 października 2018 roku. W panelu eksperckim uczestniczyli przedstawiciele urzędu zajmujący się obsługą pracodawców, osób bezrobotnych oraz wydawaniem opinii ws. zatrudnienia cudzoziemców, a także przedstawiciele bydgoskich oddziałów

¹ *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Toruń 2018, Dokument dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://wuptorun.praca.gov.pl/publikacje-dotyczace-ryнку-pracy/>

agencji pracy: Manpower, Randstad i Adecco oraz przedstawiciel Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego.

Wyniki badania prezentowane są w postaci plakatów zawierających zestawienie zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych na regionalnym rynku pracy (tj. w Bydgoszczy oraz powiecie bydgoskim) oraz udostępniane na stronie internetowej poświęconej temu badaniu **barometrzwodow.pl**.

W badaniu Barometr zawodów, zrealizowanym w 2018 roku poddano analizie 163 zawody, z czego niespełna połowę, tj. 49,7% stanowiły zawody deficytowe, 46,6% zrównoważone, a zaledwie 3,7% nadwyżkowe.

Według **prognozy zapotrzebowania na zawody w 2019 roku według Barometru zawodów największy deficyt na pracowników** w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim występuje w branżach:

- budowlanej: *betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, geodeci i kartografowie, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, monterzy elektroniki, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończonych w budownictwie, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze, technicy budownictwa;*
- medycznej: *lekarze, operatorzy aparatury medycznej, pielęgniarki i położne, pracownicy ds. techniki dentystrycznej, psychologzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni;*
- informatycznej: *analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, graficy komputerowi, projektanci i administratorzy baz danych, programiści, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki;*
- logistyczno-transportowej: *kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy, spedytorzy i logistycy;*
- przemysłowej: *mechanicy maszyn i urządzeń, monterzy maszyn i urządzeń, monterzy konstrukcji metalowych, operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, operatorzy obrabiarek skrawających, operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych, pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych, pracownicy przetwórstwa metali, spawacze, specjaliści ds. organizacji produkcji, ślusarze;*
- spożywczej i gastronomicznej: *cukiernicy, kelnerzy i barmani, kucharze, masarze i przetwórcy ryb, piekarze, pomoce kuchenne, pracownicy przetwórstwa spożywczego, szefowie kuchni.*

Przewiduje się, że w 2019 na lokalnym rynku pracy nadwyżka pracowników będzie dotyczyła przede wszystkim osób, które ukończyły bardzo popularne kierunki studiów, takie jak: ekonomia, filozofia, historia, politologia, kulturoznawstwo, pedagogika.

Grafika 1. Plakat z badania Barometr zawodów

Realizator badania

Koordinator wojewódzki

Źródło: Plakat z badania Barometr zawodów dla miasta i Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego [2019 r.] Raport wygenerowany ze strony internetowej: <https://barometrzwadov.pl>, 31.05.2019 r.

Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego

3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według typu ukończonej szkoły

W poniższym rozdziale dokonano analizy na podstawie danych przekazanych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na podstawie informacji pozyskanych z Systemu Informacji Oświatowej o absolwentach szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2017/2018 (według stanu w dniu 30.11.2018 r.).

W 2018 roku na obszarze działania PUP w Bydgoszczy szkoły ponadgimnazjalne ukończyły 5 492 osoby, co stanowi spadek liczby absolwentów w stosunku do roku wcześniejszego o 3,5%. W przeważającej mierze zbiorowość tą tworzyli absolwenci szkół umożliwiających zdobycie średniego zawodowego wykształcenia. Stanowili oni 50,9% absolwentów lokalnego rynku edukacyjnego. Niemalże po połowie ta grupa absolwentów składała się z uczniów techników (53,7%) oraz szkół policealnych (46,3%). Ten rodzaj szkoły chętniej wybierany był przez mieszkańców Bydgoszczy niż powiatu. W Bydgoszczy szkołę średnią zawodową ukończyło w 2018 roku 51,8% ogółu absolwentów z Bydgoszczy, a w powiecie bydgoskim natomiast odsetek ten był o 16,1 pkt proc niższy. W końcu 2018 roku odnotowano w ewidencji PUP w Bydgoszczy rejestrację 58 absolwentów omawianego rodzaju szkoły, co stanowiło 2,1% ogółu absolwentów techników i szkół policealnych.

40,1% absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia. Wśród tej grupy absolwentów były wyłącznie osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące. Odsetek absolwentów szkół średnich ogólnokształcących wśród ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych był wyższy w powiecie bydgoskim (42,2%) niż w Bydgoszczy (39,9%) o 2,3 pkt proc. Według stanu w grudniu 2018 roku w PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były jedynie 34 osoby bezrobotne, będące w okresie do 12 miesięcy od ukończenia liceum ogólnokształcącego. Bezrobotni absolwenci stanowili 1,5% wszystkich absolwentów omawianego typu szkoły.

Najmniejszy udział w ogóle absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, tj. 9,0% posiadały osoby, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową. W powiecie bydgoskim odnotowano większy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród absolwentów roku 2018 niż w Bydgoszczy. Odpowiednio było to 22,4% i 8,3%. Według omawianego typu szkoły odnotowano rejestrację 28 osób bezrobotnych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu 2018 roku, co stanowiło 5,7% ogółu absolwentów, którzy ukończyli ten rodzaj szkoły w 2018 roku. Odsetek bezrobotnych absolwentów szkoły zasadniczej zawodowej był wyższy w powiecie (19,7%) niż w Bydgoszczy (3,5%) o 16,2 pkt proc.

Tabela 13. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według typu szkoły

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2017/2018		Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2018 roku	
	Bydgoszcz	Powiat bydgoski	Bydgoszcz	Powiat bydgoski
Zasadnicza szkoła zawodowa	429	66	15	13
Liceum ogólnokształcące, profilowane, uzupełniające	2 076	124	22	12
Technikum, szkoła policealna	2 693	104	41	17
	5 198	294	78	42
OGÓŁEM:	5 492		120	

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

W 2018 roku **absolwenci szkół z terenu Bydgoszczy** (uwzględniono zbiorowości absolwentów liczące co najmniej 30 osób w ramach konkretnych profesji) **najczęściej kończyli naukę w zawodach:** (a) *pomocniczy personel medyczny*, (b) *kosmetyczki i pokrewni*, (c) *spedytorzy i pokrewni*, (d) *asystenci dentyści*, (e) *technicy elektroniki i pokrewni*, (f) *technicy wsparcia informatycznego i technicznego*. W wymienionych powyżej grupach elementarnych zawodów liczba absolwentów liczyła 100 lub więcej osób. Wśród wskazanych grup zawodów elementarnych znaleźć można następujące zawody szkolne: *opiekun medyczny, technik usług kosmetycznych, technik logistyki, technik spedytor, asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, technik elektronik, technik mechatroniki, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej, technik informatyk oraz technik tyfloinformatyk*.

Wśród najpopularniejszych kierunków nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych z terenu Bydgoszczy wyszczególnić można również profesje, dla których nie odnotowano rejestracji bezrobotnych absolwentów według stanu w końcu 2018 roku. Zaliczały się do nich m.in.: *pomocniczy personel medyczny, asystenci dentyści, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, technicy mechaniki, technicy farmaceutycy, technicy fizjoterapii i masażyści, średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp, technicy budownictwa*. Wśród tych grup zawodów można znaleźć takie zawody szkolne jak: *opiekun medyczny, asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa, technik pojazdów samochodowych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik ochrony środowiska, technik budownictwa, technik budownictwa wodnego, technik drogownictwa, technik dróg i mostów kolejowych, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik urządzeń sanitarnych, technik renowacji elementów architektury*.

W oparciu o dane zamieszczone w poniższej tabeli zidentyfikować można również zawody, wśród których nie odnotowano w końcu 2018 roku w Bydgoszczy rejestracji osób bezrobotnych, w tym

bezrobotnych absolwentów, mimo że liczba absolwentów w tych zawodach w roku szkolnym 2017/2018 była stosunkowo znaczna. Sytuacja ta dotyczyła grupy zawodów *technicy medyczni i dentystyczni*, w ramach której zaklasyfikowane są następujące zawody szkolne: *protetyk słuchu, technik dentystyczny, technik ortopeda*.

Tabela 14. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2017/2018 w Bydgoszczy

Elementarne grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2017/2018	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2018 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2018 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2018 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2018 r. (%)
Pomocniczy personel medyczny	166	0	8	0,0%	0,0%
Kosmetyczki i pokrewni	132	3	15	2,3%	20,0%
Spedytorzy i pokrewni	122	5	9	4,1%	55,6%
Asystenci dentystyczni	108	0	4	0,0%	0,0%
Technicy elektronicy i pokrewni	100	1	9	1,0%	11,1%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	100	2	11	2,0	18,2%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	98	0	80	0,0%	0,0%
Technicy weterynarii	93	2	4	2,2%	50,0%
Technicy mechanicy	84	0	20	0,0%	0,0%
Technicy farmaceutyczni	83	0	5	0,0%	0,0%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	80	3	14	3,8%	21,4%
Technicy fizjoterapii i masażyści	76	0	4	0,0%	0,0%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	73	2	6	2,7%	33,3%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	73	0	4	0,0%	0,0%
Technicy budownictwa	60	0	11	0,0%	0,0%
Technicy medyczni i dentystyczni	53	0	0	0,0%	0,0%
Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	50	1	2	2,0%	50,0%
Recepcjoniści hotelowi	50	2	6	4,0%	33,3%
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	42	0	3	0,0%	0,0%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	35	0	8	0,0%	0,0%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	34	0	5	0,0%	0,0%
Operatorzy aparatury medycznej	32	0	2	0,0%	0,0%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	31	0	17	0,0%	0,0%

*Co najmniej 30 absolwentów w danej grupie zawodów

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów

W 2018 roku absolwenci szkół z terenu powiatu bydgoskiego najczęściej kończyli naukę w zawodach: *plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni, technicy wsparcia informatycznego i technicznego, technicy mechanicy, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych*. Liczba absolwentów wśród wyżej wymienionych, najpopularniejszych zawodów w powiecie bydgoskim w 2018 roku, liczyła więcej niż 10 osób. W przedstawionym zestawieniu znalazły się następujące zawody szkolne: *florysta, plastyk, technik informatyk, technik tyfłoinformatyk, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa, technik pojazdów samochodowych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik agrobiznesu, technik ekonomista*.

W grupie popularnych wśród absolwentów elementarnych grup zawodów w 2018 roku wyróżnić można profesje, dla których nie odnotowano w ewidencji PUP rejestracji osób bezrobotnych, będących w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki według stanu w końcu 2018. Zaliczali się do nich: *technicy wsparcia informatycznego i technicznego, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, technicy elektronicy i pokrewni*, a także *szeefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych*. Wśród tych grup można wyodrębnić takie zawody szkolne jak: *technik informatyk, technik tyfłoinformatyk, technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik automatyk sterowania ruchem kolejowym, technik elektronik, technik mechatronik, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej oraz technik żywienia i usług gastronomicznych*.

Tabela 15. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2017/2018 w powiecie bydgoskim

Elementarne grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2016/2017	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2017 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2017 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2017 r. (%)
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	14	1	3	7,1%	33,3%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	14	0	5	0,0%	0,0%
Technicy mechanicy	13	3	11	23,1%	27,3%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	12	0	26	0,0%	0,0%
Technicy rolnictwa i pokrewni	8	1	4	12,5%	25,0%
Technicy elektronicy i pokrewni	7	0	3	0,0%	0,0%
Szeefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	6	0	1	0,0%	0,0%

* Co najmniej 5 absolwentów w danej grupie zawodów.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2019 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 31.05.2019 r.

4. Podsumowanie

Z analizy danych przeprowadzonej na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bydgoszczy oraz powiecie bydgoskim wynikają m.in. następujące ustalenia i spostrzeżenia:

1. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w 2018 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy. Stopa bezrobocia dla miasta Bydgoszczy (3,6%) była najniższa w regionie, zaś stopa bezrobocia dla powiatu bydgoskiego (5,6%) uplasowała powiat na trzecim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.
2. W 2018 roku zmniejszyła się liczba rejestracji osób bezrobotnych o 12,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Łącznie w roku 2018 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowały się 14 924 osoby.
3. W 2018 odnotowano spadek liczby wyłączeń z ewidencji urzędu o 17,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Status osoby bezrobotnej utraciło w analizowanym okresie 15 781 osób.
4. Zmniejszyła się liczba podjęć pracy wśród bezrobotnych. W porównaniu do 2017 roku w Bydgoszczy było ich mniej o 14,1%, zaś w powiecie bydgoskim o 11,9%.
5. Według stanu w końcu 2018 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pozostawały 8 352 osoby bezrobotne (w tym 58,8% stanowiły kobiety). Ich liczba zmniejszyła się o 9,3% w stosunku do 2017 roku (liczba kobiet zmniejszyła się o 8,0%).
6. Do najliczniejszych kategorii zarejestrowanych bezrobotnych należały: kobiety (58,8% ogółu bezrobotnych według stanu na koniec 2018 r.), osoby bez wykształcenia średniego (54,6%), osoby długotrwale bezrobotne (48,9%), osoby bez kwalifikacji zawodowych (33,2%), osoby powyżej 50 roku życia (28,5%), posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (25,1%) oraz osoby do 30 roku życia (22,0%).
7. W 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 21 784 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej (82,2% z nich pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców). 8,8% wolnych miejsc pracy stanowiły miejsca pracy subsydiowanej.
8. W bazie Centralnej Bazy Ofert Pracy prowadzonej przez MRPiPS odnotowano w okresie 2018 roku 23 325 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej (87,7% pochodziło od bydgoskich pracodawców). W tym samym czasie na portalu *Zielona Linia* udostępniono 12 166

- ofert pracy. Za pośrednictwem urzędu pracy poszukiwano głównie pracowników z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, pracowników usług i sprzedawców oraz pracowników wykonujących prace proste. Przez Internet zgłaszano zapotrzebowanie przede wszystkim na specjalistów oraz techników i inny średni personel.
9. Do najliczniej reprezentowanych wśród osób bezrobotnych grup wielkich zawodów w 2018 roku zaliczali się: pracownicy usług i sprzedawcy (21,9% ogółu bezrobotnych według stanu w końcu 2018 roku) robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (21,7%), oraz specjaliści (13,1%).
 10. Uwzględniając podział osób bezrobotnych według elementarnych grup zawodów w 2018 roku w ewidencji PUP najliczniej reprezentowani byli: (a) w Bydgoszczy – *sprzedawcy sklepowi* (12,7% ogółu zarejestrowanych w końcu 2018 r.), *pomoce i sprzętaczki* (2,6%) oraz *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (2,3%), zaś (b) w powiecie bydgoskim – *sprzedawcy sklepowi* (13,3%), *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (3,0%) oraz *kucharz* (3,0%).
 11. Do zawodów generujących długotrwale bezrobocie w Bydgoszczy (profesje o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2018 należały następujące grupy zawodów: (i) *szwaczki, hafciarki*, (ii) *pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe*, (iii) *gospodarze budynków*, (iv) *robotnicy pracujący przy przeladunku towarów*. Do zawodów generujących długotrwale bezrobocie w powiecie bydgoskim w analizowanym okresie należały następujące grupy zawodów: (i) *ogrodnicy*, (ii) *masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni* (iii) *ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni*, (iv) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni* oraz (v) *szwaczki, hafciarki i pokrewni*.
 12. W trudnej sytuacji na bydgoskim rynku pracy (niska dostępność ofert pracy) w 2018 roku znajdowali się: (i) *technicy technologii żywności*, (ii) *archeolodzy, socjologzy*, (iii) *specjaliści w zakresie rolnictwa i leśnictwa*, (iv) *średni personel do spraw statystyki* (v) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy*. Natomiast w powiecie bydgoskim niska dostępność ofert pracy w tym samym roku dotyczyła następujących zawodów: (i) *specjaliści ds. zarządzania i organizacji*, (ii) *szwaczki i hafciarki*, (iii) *fryzjerzy*, (iv) *mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych*, (v) *mechanicy pojazdów samochodowych*.
 13. W Bydgoszczy osoby bez zawodu stanowiły 8,2% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych bydgoszczan, zaś w powiecie ziemskim stosunek osób bezrobotnych bez zawodu do ogółu osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie ukształtował się na poziomie 12,7%.
 14. Zawodami deficytowymi w 2018 roku okazały się głównie zawody związane z obsługą i montażem maszyn, sprzedażą i usługami finansowymi i ubezpieczeniowymi, budownictwem oraz branżą transportową i pokrewną. Dodatkowo w grupie zawodów maksymalnie deficytowych

znaleźli się głównie przedstawiciele branży IT, oraz pracownicy-operatorzy maszyn i urządzeń, a także pracownicy związani ze sprzedażą.

15. Do zawodów nadwyżkowych w 2018 r. na lokalnym rynku pracy zaliczały się m.in. takie grupy zawodów elementarnych jak: *technicy nauk chemicznych, fizycznych, obuwnicy, murarze, kierownicy do spraw strategii i planowania, hydraulicy i monterzy rurociągów, pomoce kuchenne*. Zawody maksymalnie nadwyżkowe reprezentowane były natomiast przez: *kierowników w hotelarstwie, marynarzy, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, pracownicy wykonujący dorywcze prace proste, kierownicy do spraw strategii i planowania*.
16. Według badania Barometr zawodów w 2019 roku na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego będzie występowało zapotrzebowanie przede wszystkim na pracowników w branżach: budowlanej, medycznej, informatycznej, logistyczno-transportowej, przemysłowej oraz spożywczej i gastronomicznej. Trudności w znalezieniu zatrudnienia, natomiast według prognozy będą mieli absolwenci ekonomii, filozofii, historii, politologii, kulturoznawstwa i pedagogiki, a także bibliotekarze, plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków oraz pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej.
17. Szkoły ponadgimnazjalne z obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy ukończyły w 2018 roku 5 492 osoby, tj. 3,5% mniej niż przed rokiem.
18. 50,9% absolwentów z 2018 roku ukończyło szkołę umożliwiającą zdobycie średniego zawodowego wykształcenia, 40,1% uczęszczało do liceów ogólnokształcących, a 9,0% stanowili absolwenci szkół zawodowych.
19. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2017/2018 z Bydgoszczy to głównie osoby w zawodach wpisujących się w następujące grupy elementarne zawodów: (i) *pomocniczy personel medyczny*, (ii) *kosmetyczki i pokrewni*, (iii) *spedytorzy i pokrewni*, (iv) *asystenci dentyści*, (v) *technicy elektroniki i pokrewni*. Natomiast w powiecie bydgoskim byli to najczęściej: (i) *plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni*, (ii) *technicy wsparcia informatycznego i technicznego*, (iii) *technicy mechanicy*, (iv) *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* oraz (v) *technicy rolnictwa i pokrewni*.